

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, iziml nedele in praznika, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolj frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovelično pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národná Tiskárna“ telefon št. 85.

Nekoliko obračuna.

II.

Z justifikacijo dra. Šusteršiča je ožigosana in onečaščena tudi cela klerikalna stranka. Klerikalci bi to radi predstavili kot nekako nesrečo za ves slovenski narod. V »Hlasu Naroda«, v »Politiki«, v »Slovencu« in v vseh klerikalnih listih dolgi do reškega »Novega Lista« ubirajo to struno.

»Politik« se je postavila na stališče, da Šusteršičeva manipulacija z žlindro prav za prav nič posebnega ni, češ, saj so svoj čas tudi Nemci na Češkem uprizorili »Chabrus«. Nemški »Chabrus« se s sleparijo »Gosp. zveze« pa ne da primerjati. Nemci niso »Chabrusom« druzega nič storili, kakor da so veleposestva fiktivno prodali in prepisali, vsled česar so v veleposestvu dobili večino. Lepo to sicer ni bilo ali z nepošteno manipulacijo z žlindro se to absolutno ne da primerjati.

»Hlas Naroda« je priznal, da je vsled razkrinkanja dra. Šusteršiča omajan ugled njegovega kluba, pri tem pa tarnal, da je stvar Slovencev utrpela večji udarec nego oseba dra. Šusteršiča.

Kdor le količkaj pozna počenjanje dra. Šusteršiča in njegovega kluba, tisti ve, da je slovenskemu narodu samo v korist, če je ugled tega kluba omajan, zakaj ta klub ni nikdar in nikoli zastopal slovenskih narodnih koristij, ampak vedno samo strankarske in osebne koristi klerikalcev. Tako je bilo vedno, posebno pa od tedaj, ko je dobil Šusteršič vodstvo klerikalne stranke v roke. Le spominjajmo se, kako so klerikalci postopali v Thun-Kaizlovih časih. Brezobrazno so takratni položaj izkoriščali za svoje strankarske in osebne koristi, dasi so bili tedaj napredni poslanci z njimi združeni v jednem klubu. Narodne zadeve so jim bile zadnja briga. Intrigirali so pri vsakem imenovanju v korist svojih somišljenikov,

beračili samo za denarne podpore svojim strankarskim napravam, izberačili koncesijo za ničvredno škofovo zavovalnico, izberačili dovoljenje, da se sme za škofove zavode nabirati prispevkov in izberačili sto in sto drugih malih uslug v korist svoji stranki in svojim privržencem. Celo proti svojim lastnim klubovim tovarišem, proti lojalnemu in konciliantnemu Ferjančiču so na najgrši način intrigirali in niso se sramovali, ga zahrbtno obrekovati in sumničiti, samo da mu kolikor možno podkopljejo stališče.

In sedaj? Napredni poslanci so prišli na Dunaj s krepko voljo, da se ustanovi jednoten jugoslovanski klub. Zahtevali so, naj se pusti doma vse, kar nas loči, in naj bi vsi jugoslovanski poslanci v skupnem klubu zastopali skupne koristi naroda. Toda klerikalci so odklonili vsako skupnost, Šusteršič je ošabno izjavil, da z naprednimi poslanci ne sedi pri jedni mizi in s cinično odkritosrčnostjo je proglasil, da je njegov namen, napredne poslance izolirati, prav zato, da bi ne imeli nič vpliva in nič veljave. In ko so napredni poslanci vstopili v hrvatsko-slovenski klub, intrigirali in ščevali so klerikalci toliko časa, da so bili slovenski napredni poslanci primorani, tudi ta klub zapustiti. Šusteršič in njegovi duhovniki so tedaj radosti vriskali: Dosegli smo, kar smo hoteli, napredni poslanci so ob veljavo in ob vpliv. Seveda so se pri tem računom grdo vrezali, kajti »izoliranje« slovenski poslanci se prav dobro počutijo, ali grdo hinavstvo je, če tisti, ki so oznanjali, da se mora napredne poslance spraviti ob vsak vpliv, sedaj tarnajo, da je omajan ugled klerikalnega kluba, ki je bil vrh tega vedno pripravljen, žrtvovati občne narodne koristi svojim strankarskim koristim.

Klerikalci skušajo sedaj posledice katastrofe, ki jih je na Dunaju zadela, vsaj doma paralizirati. Na Dunaju so tihi in ponižni. Šusteršič skuša kolikor mogoče

izginiti mej drugimi poslanci, ker se ga vse ogiba, kakor bi bil garjev in se vse razide, kadar on pristopi. Zato pa delajo doma toliko intenzivneje, da bi ljudstvo ne spoznalo resnice o žlindri. »Slovenec« in drugi klerikalni listi niso priobčili nikacega poročila o dotični državnozbornski razpravi, iz katerega bi mogli spoznati njihovi somišljeniki, ki družih listov ne čitajo in jih ne smejo čitati, kaj se je govorilo in dokazalo v državnem zboru. Ti listi priobčili so samo zvijačne, polemične članke in notice, hoteč tako ljudstvo prevariti in mu vcepiti mnenje, da se je poštenjaku dr. Šusteršiču zgodila velikanska krivica, in da so mu to vnebovpijočo krivico storili slovenski liberalci. Ljudstvo ne sme izvedeti resnice, zakaj to ljudstvo je vzlic sistematičnemu demoralizovanju od strani klerikalcev še vedno tako pošteno, da bi se z gnjusom odvrnilo od klerikalne stranke, če bi spoznalo namene, katere ta stranka zasleduje in sramotna sredstva, katerih se poslužuje.

Vodstvo katoliške duhovniške stranke se je postavilo na jako komodno stališče. Ti kanoniki so izjavili, da presojajo sleparijo z žlindro samo s političnega stališča in se vsled tega izrekli Šusteršiču zaupanje in priznanje. To je stališče, ki dela čast sv. Liguoriju. Vodstvo duhovniške stranke je s to izjavo priznalo, da v politiki ne priznava nobene morale, da smatra tudi največjo grdobijo in lumparijo za dovoljeno — namen posvečuje sredstva! — samo če je storjena v korist klerikalstvu.

To slovesno pripoznavanje nemoralnosti pa je vsaj odkrito pripoznano, in četudi je zlasti za duhovniško stranko naravnost sramotno, vendar ni tako ostudno kakor tisto hinavstvo, s katerim skuša klerikalno časopisje vplivati na javno mnenje, da bi Šusteršiča opralo.

Tako hinavstvo je bil »Slovenec« bolesteni vzdih »na Dunaju se morajo slovenski poslanci med seboj podpirati, da

kaj dosežejo«. Ali niso bili napredni poslanci pripravljene podpirati vse druge tovariše in stopiti z njim celo v jeden klub, mej tem, ko so klerikalci javno razglasili, da se mora napredne poslance spraviti ob vsak najmanjši vpliv, in da jih klerikalci ne smejo niti najmanj podpirati, da jim niti interpelacije in predlogov ne smejo podpisati?

Tako ostudno hinavstvo je dalje tudi »Slovenec« bridka pritožba, da so napredni poslanci Šusteršiča denuncirali.

Klerikalci so pač vedno bili in ostanejo najhudoobnejši denuncijantje in so zlasti proti naši stranki vedno nastopali z najgršim denuncianjem. Že Missija je pridno hodil našo stranko denuncirati k cesarju, znani Missijev skupni pastirski list je bil slovesna denunciacija, in tudi kako je sedanji škof našo stranko pri cesarju črnil, nam je dobro znano. A kaj naj šele rečemo o »Vaterlandu«? Ta list, ki se čita in uvaže samo v dvornih krogih, opravlja za kranjsko klerikalstvo že leta in leta sem denunciranje kar na debelo. V tem listu denuncirajo naši klerikalci vse, kar se jim ne vklanja, v tem listu imajo najvplivnejšega zastopnika svojih pogubnih stremeljenj, a kdor se upre klerikalni stranki, tega denuncirajo. Na Slovenskem ga že ni naprednega politika, katerega bi ne bili v tem »Vaterlandu« denuncirali, zlasti pa se sistematično sumniči naša lojalnost do cesarja. Kdor hoče vso hudobnost klerikalne stranke spoznati, naj čita »Vaterland«.

Res predrznost je, da se taki ljudje še upajo govoriti o denunciaciji, ko vedo pozitivno, da napredni poslanci niso povzročili razkrinkanja dra. Šusteršiča, in da so posegli v vso zadevo šele potem, ko so bili naravnost na najimpertinentnejši način od klerikalcev provocirani. Sicer pa to ni nikaka denunciacija, če se razkrije sleparija in ožigosa tiste, ki zastrupljajo javno življenje, nego koristno in zaslužno delo.

LISTEK.

„Cahni“ in „rigelni“.

Nikjer ne cvete praznovanje tako bujno kakor v deželah in krajih, kjer prevladuje duhovščina. Poleg pristne vere se razvijajo najneumnejše vraže, ki imajo čisto uprav usodepolne posledice. Tudi v Slovincih je, žalibog, le preveč še vere v čarovnice, škrate in druge nevidne moči; osobito pri starejših ljudeh, ki se ravnajo še po starih običajih, navadah in verujejo v vraže. Ti ljudje se v ogromni večini slepo pokoravajo. Naši duhovniki bi vražarstvo morali pobijati z vsemi močmi ali — za to jim nedostaja časa, kajti njim je bolj važen boj proti svobodnim strankam in njih časopisom, kakor pa za boj proti mračnejškim ostankom srednjega veka. To je sicer zelo umljivo, kajti čimbolj je ljudstvo neumno, tem dalje in bolj cvete njihova pšenica. Dolžnost vsakega prijatelja naroda je torej, da širi med ljudstvom prosveto in napredne ideje, kajti ravno s tem se reakcionarnim stremljenjem stopi na vrat in se omogočuje, da pride kdaj na mesto praznovanja resnična izobrazba.

Pred kratkim mi je na Goriškem slučajno prišla v roke majhna, pisana knjižica, kakoršnih je še mnogo po Slovenskem. Izven teh se najdeti tuintam še tiskani knjigi »Veliki Kolomon« in pa

»Dušna bramba« s približno enako vsebino; druga ima tudi slike. Take knjižice hranijo ljudje kakor velik zaklad in jih dajo zelo neradi iz rok.

Omenjeni rokopis obstoja iz dveh delov. Drugi del nosi naslov: »Ti sveti sedmeri NEBEŠKI RIGELNI Katire je en brumen puščavnik od svojiga svetiga Angela varha zadobil.« Ti »zapahi« (Rigelni) obsezajo 7 molitvic, ki so dokaj preproste. Toda v predgovoru je čitati doslovno »Kateri človek te svete sedmere nebeške rigelne per sebi nosi, od tega človeka morjo vsi hudu duhovi in hodičove pošasti bejžati po dnevi in po noči, in v kateri hiši ti sveti sedmeri nebeški rigelni se bodo z pobožnostjo molili, ne bo nobena gromska strela noter vdarla, in ta hiša bo tudi od vsiga ognja in pogorela obvarovana, in kader ena žena težave k otroku ima, tako vzem te svete 7re nebeške rigelne in položi jih na njene prsi, ali na glavo, tako bo ona z lahkostjo rodila in . . . itd. itd.«

V prvem delu pa se nahaja brez nadpisa petero znamenj ali »cahnov«, ki obetajo še večjo čarovno moč. Ob straneh so razne čiro-čare, neumljive besede, menjajoče se s križi. Te besede razumejo kvečjemu kje v peklenski kuhinji! Da bodo imeli čitatelji nekoliko zabave, naj navedem vseh pet znamenj natančno po izvorniku.

+ JES : + LASIM : SE : +

+ JONES + MIHELIS + ESTES + AMIAW : +
Ta cahen je za vse branbe in za strel, kdor ta cahen per sebi nosi ta ne bo premagan, ne ranjen, ne metan, ne klan, ne oboden in ne vstreljen, on je pred vsem vidnem in nevidnem sovražniki žiher, in tudi pred hudobnimi duhovi hodičovi pošasti mu ne morjo na duši ne na telesu skodovati, on bo pred vso nasrečo obvarvan.

+ SABIAN + DVEN + SAHVSESON : SECE : +
+ SVM : + DVO : + MI : DA : +

+ KORSVM + IENSIASIMS +
+ SSON : JESVS : KRISTVS : KORSVM +

Ta cahen je dober pred histam in pred neznanimi boleznami, in pred copernijo in coperniki, pred točo, pred bliskam, pred gromenjam, pred povodnjo in ognjam pred hudo in naglo smertjo, pred šelmi, pred morivci na cestah, pred tatmi; z božjo pomočjo premaga vse sovražnike.

+ ZABOTH + ARAKLA +
+ KASKA + EMANVL +

+ AGLVS + SOL : + SAFE +
+ CHRISTUS + INZONTAS + INSAVSTUN +

Ta cahen je dober per vsih kupčijah na Vodi in na suhem per prodajanju in kupovanju; tako gre enmo vse dobro od rok in prov, on nebo goljfan in tudi ne zdan, vse kar začne ima en dober konc,

in on je v vseh rečeh srečen, on nebo kej zgubil.

+ RILVSANS + + VRXIESVS + +
+ AMEN + CHR : + IN : NO : +

+ NOTRIUS + KRISTVS : +
+ JESUS + KRISTUS + AMEN +

Ta cahen je za vse skrivne sovražnike, kateri enga sovražijo in so mu nevošljivi; kdor na pravi strani nosi ta cahen, temo ne bo nihče sovrazil, on bo od vsih ljubljen, in tudi z božjo pomočjo brez spovedi in pokore nebo vmerl, in bo obvarvan pred nevidijočo skodo ali nasrečo.

+ TENEMIA + NOISIVS + R :
+ RENISA + RISTOMOFERA +

+ ISMELHIV + REV : +
+ KRISTVS + R : IVS : +

Ta cahen je dober kader je enmo na enim gvišnem kraj od hodičovga copernka poddjano, ali olito, zakopane reči, ali obešeno bodi pri vožnji de se od tega zamore polomiti, ali pošušiti. Kdor to per sebi nosi, temo se nemare z božjo pomočjo kej pergoditi, on bo pred vsem hudem obvarvan. —

+ JESVS + VIHISHANT +
+ BAHIENT + SEBE +

Vendar pa je še ljudi, ki verjamejo, da imajo take — bedarije nadnaravno moč! — In duhovščina!?